

**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ศูนย์ 3 วัยสาน
สายใยรักแห่งครอบครัว ตำบลบะหว้า อำเภออากาศอำนวย
จังหวัดสกลนคร**

**People's Participation in Development of the Three
Ages Center for Weaving Family's Filaments of Love,
Bawa Sub-District, Akat Amnuai, Sakon Nakhon**

สุญาพรรณ Wachum* และ ดร.อรอรพรรณ นิมตลุง*

Suyapun Wachum and Dr.Orawun Nimalung

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ศูนย์ 3 วัย สานใยรักแห่งครอบครัว ตำบลบะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลบะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร จำนวน 380 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test Scheffe's method ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ศูนย์ 3 วัย สานใยรักแห่งครอบครัว ตำบลบะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.96) เมื่อพิจารณาราย

* หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ปีที่ 3 เล่มที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2557)

ด้านพบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชั้นริเริ่มพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 3.15) รองลงมาคือ ชั้นดำเนินการพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 2.93) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 2.89) 2. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาศูนย์ 3 วัยสานสายใยรักแห่งครอบครัว ตำบลบะหว้า จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนา ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์ 3 วัยสานสายใยรักแห่งครอบครัว ตำบลบะหว้า จังหวัดสกลนคร ที่ควรนำมาหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาศูนย์ 3 วัยสานสายใยรักแห่งครอบครัวตำบลบะหว้า จังหวัดสกลนคร มีจำนวน 4 ด้าน คือ 1) ชั้นวางแผนพัฒนา 2) ชั้นดำเนินการพัฒนา 3) ชั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา 4) ชั้นประเมินผลการพัฒนา

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, ศูนย์ 3 วัยสานสายใยรักแห่งครอบครัว, ตำบลบะหว้า

Abstract

The purpose of this study is to investigate people's participation in development of the Three Ages Center for Weaving Family's Filaments of Love, Bawa sub-district, Akat Amnuai district, Sakon Nakhon province. A sample of this study is 380 people in the Bawa sub-district area, Akat Amnuai district, Sakon Nakhon province, who are selected by stratified random sampling. The tool for collecting data is a

questionnaire. The statistics methods to analyze data are such as frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and Scheffe's method. The findings have been shown as follows: 1. People's participation in development of the Three Ages Center for Weaving Family's Filaments of Love, Bawa sub-district, Akat Amnuai district, Sakon Nakhon province as a whole is at the medium level (mean = 2.96). Considering it by all aspects are at the medium level. The aspect gaining highest score is that development initiative step (mean = 3.15). The high following aspect is development operating step (mean = 2.93). Lastly, the aspect gaining the lowest score is receiving benefits from development step. 2. People's participation in development of the Three Ages Center for Weaving Family's Filaments of Love, Bawa sub-district, Sakon Nakhon province according to personal background has found that those whose sexes, ages, educational attainments, occupations, and average incomes per month are different . This finding has found significantly at the .05 level both as a whole and each aspect. 3. There are four main ways to solve the problem: development of people's participation in development of the Three Ages Center for Weaving Family's Filaments of Love, Bawa sub-district, Sakon Nakhon province .1) Development planning step, 2) development operating step, 3) receiving benefits from development step, and 4) assessment of development step.

Key Word: People's Participation, Three Ages Center for Weaving Family's Filaments of Love, Bawa Sub-District

บทนำ

สังคมไทยในกระแสโลกาภิวัตน์ได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดระบบเสรีทางการค้า เกิดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการสื่อสาร ความก้าวหน้าในด้านการค้า อุตสาหกรรม และการพัฒนาในด้านต่างๆ แต่ในทางกลับกันได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม และการดำรงชีวิตของคนไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้เกิดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย เกิดการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย ว่างแรงงานละทิ้งอาชีพ การเกษตรที่เคยเป็นอาชีพดั้งเดิมไปหางานทำในเมืองเพื่อรายได้ที่แน่นอนกว่า ทำให้เด็ก ผู้สูงอายุ และคนพิการถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง ครอบครัวขาดความเข้มแข็ง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเอื้ออาทรต่อกันลดน้อยลง ทุกคนมุ่งแสวงหาวัตถุนิยมกันมากขึ้น ซึ่งเป็นตัวชี้วัดถึงภัยและปัญหาสังคมที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต จากสถานการณ์ดังกล่าว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จึงได้มีพระราชบัญญัติที่ 1/2549 เรื่อง โครงการสายใยรักจากแม่สู่ลูก โดยมีวัตถุประสงค์ให้ความสำคัญในการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกของสังคมไทยให้เห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัว ให้ความสำคัญในการดูแลเด็กและเยาวชน สนับสนุนให้มีโครงการต่างๆ อย่างเหมาะสม การประสานงานโครงการต่างๆ ที่มีอยู่ก่อนเพื่อให้เกิดมาตรฐาน และแนวทางปฏิบัติในการแก้ปัญหาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว นอกจากนี้ ได้ทรงมีพระกระแสรับสั่งถึงแนวทางในการดำเนินงานว่าควรมีศูนย์กลางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เน้นความต่อเนื่อง เชื่อมโยงเป็นวงจรของทุกช่วงวัย ภายใต้การดำเนินงานของหลักเหตุผล ตั้งแต่การสร้างความคิดรวบยอด (Concept) การกำหนดคำจำกัดความที่ชัดเจน (Definition) และถ่ายทอดลงสู่ระดับต่างๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (Implementation) โดยคำนึงถึงปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ตลอดจน ข้อดี ข้อเสียต่างๆ ซึ่งพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ ได้น้อมนำพระกระแสรับสั่งมาดำเนินการเป็นโครงการสายใยรักแห่ง

ครอบครัวและเป็นแนวทางในการจัดตั้ง ศูนย์ 3 วัย สานสายใยรักแห่งครอบครัว ได้แก่ วัยเด็ก วัยพ่อแม่ และวัยปู่ ย่า ตา ยาย โดยมอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ 3 วัย สานสายใยรักแห่งครอบครัวขึ้น เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัว โดยเน้นความต่อเนื่องและเชื่อมโยงเป็นวงจรของคนทุกช่วงวัยให้อยู่ร่วมกันในครอบครัว ชุมชน และสังคม ด้วยสายใยที่รักใคร่ กลมเกลียว มีความเอื้ออาทรต่อกัน อันจะก่อให้เกิดความยั่งยืน และจะเป็นรากฐานที่สำคัญต่อความมั่นคงของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ศูนย์ 3 วัย สานสายใยรักแห่งครอบครัว บะหว้า จังหวัดสกลนคร ในพระอุปถัมภ์ฯ ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 บ้านบะหว้า ตำบลบะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร โดยขอใช้พื้นที่ราชพัสดุที่อยู่ในความดูแลของโรงเรียนบ้านบะหว้า เนื้อที่จำนวน 4 ไร่ และเป็นพื้นที่ที่อยู่ติดกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบะหว้า เดิมมีอาคารอเนกประสงค์ของบ้านบะหว้าเพียง 1 หลัง ซึ่งก่อสร้างโดยงบประมาณเทศบาลตำบลบะหว้า ต่อมาได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารเพิ่มเติม โดยได้รับสนับสนุนงบประมาณในการซ่อมแซมและปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับศูนย์พัฒนาสังคม หมู่ที่ 55 จังหวัดสกลนคร เทศบาลตำบลบะหว้า และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

ในปัจจุบันกรณีของศูนย์ 3 วัยฯ บะหว้า และกรณีของชุมชน 9 หมู่บ้านพบว่า ความเป็นเจ้าของการมีส่วนได้ส่วนเสียแบบมีส่วนร่วม การร่วมคิด ร่วมทำของประชาชนมีน้อย ส่วนใหญ่จะมาจาก หมู่ที่ 2,7,9 เนื่องจากมีพื้นที่อยู่ใกล้ศูนย์ 3 วัยง่ายต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่างๆ ส่วนอีก 6 หมู่บ้าน ยังขาดการประสาน การประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม ขาดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน (Stakeholder) และประเด็นปัญหาต่างๆ ของชุมชนยังไม่มีแผนงานแก้ไขที่ชัดเจนจากชุมชนโดยตรง มีเพียงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางส่วนเท่านั้น ที่รับรู้รับทราบ

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ปีที่ 3 เล่มที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2557)

แผนงานแก้ปัญหาส่วนใหญ่พบว่า จะเน้นเรื่องเศรษฐกิจพื้นฐานเป็นหลัก กิจกรรมดังกล่าวยังก่อให้เกิดการเพิ่มภาระความรับผิดชอบที่ไม่คุ้มค่า ไม่คุ้มทุนจากสิ่งที่ลงทุนไป อีกทั้งยังก่อให้เกิดความขัดแย้งทางแนวคิดที่ไม่ตรงกัน กิจกรรมทางสังคมที่จะให้เชื่อมร้อยให้สังคมอยู่ร่วมกัน พึ่งพาอาศัยกันที่จะส่งผลให้ครอบครัวชุมชนเข้มแข็ง ไม่น่าจะให้ความสำคัญมากนัก เนื่องจากบุคลากรที่มีความชำนาญและเข้าใจงานหนุนเสริมให้เกิดกระบวนการดังกล่าวตามหน่วยงานต่างๆ มีน้อยเช่นกัน ซึ่งอาจจะด้วยเหตุผลปัจจัยหลายๆ อย่าง บางคนก็คิดไม่ได้คำตอบแทน บางคนคิดว่าไม่ใช่ฐานะของตนเอง บางคนคิดว่าเป็นหน้าที่ของผู้นำชุมชน เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ศูนย์ 3 วิสัยสานสายใยรักแห่งครอบครัว บะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร เรื่องเหล่านี้เป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะเป็นพื้นที่ดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลบะหว้า อำเภออากาศอำนวย จึงจะต้องศึกษาว่าอะไรเป็นปัจจัยหรือสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์ 3 วิสัยสานสายใยรักแห่งครอบครัวบะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับใด ปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์ 3 วิสัยสานสายใยรักแห่งครอบครัวบะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับใด เพื่อนำผลการวิจัยอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาศูนย์ 3 วิสัยสานสายใยรักแห่งครอบครัวบะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร ตลอดจนการพัฒนาด้านเองของผู้บริหารให้มีคุณภาพเพื่อให้การบริหารท้องถิ่นมีพัฒนาให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยศึกษาจากกลุ่มประชาชนในเขตตำบลบะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

วัตถุประสงค์

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาศูนย์ 3 วัย สานสายใยรักแห่งครอบครัว ตำบลชะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาศูนย์ 3 วัย สานสายใยรักแห่งครอบครัว ตำบลชะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาศูนย์ 3 วัย สานสายใยรักแห่งครอบครัว ตำบลชะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาศูนย์ 3 วัย สานสายใยรักแห่งครอบครัว ตำบลชะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

ขอบเขตการวิจัย

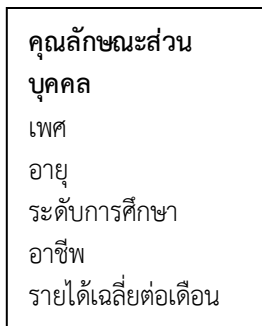
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ใน ตำบลชะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร จำนวน 6,168 คน แบ่งเป็นรายหมู่บ้าน ได้ 9 หมู่บ้าน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านวังม่วง หมู่ที่ 2 บ้านชะหว้า หมู่ที่ 3 บ้านชะยาว หมู่ที่ 4 บ้านเม่นน้อย หมู่ที่ 5 บ้านชะยาวน้อย หมู่ที่ 6 บ้านสี่แยก หมู่ที่ 7 บ้านชะหว้า หมู่ที่ 8 บ้านวังม่วง หมู่ที่ 9 บ้านชะหว้า ซึ่งมีจำนวน 380 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ การคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (อ้างใน ฮานินทร์ ศิลปจารุ, 2548)

ตัวแปรที่ศึกษา

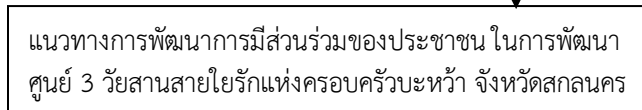
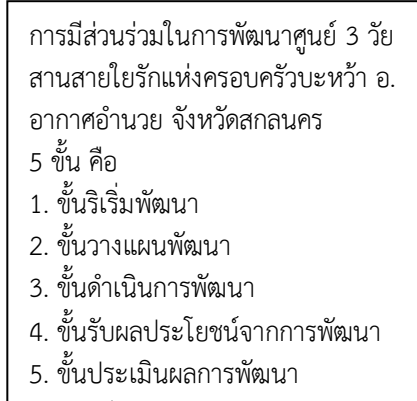
1. ตัวแปรอิสระ คุณลักษณะส่วนบุคคล แบ่งเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2. ตัวแปรตาม คือ การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา (บัวทอง หาญสุโพธิ์, 2550: 2) โดยแบ่งออกเป็น 5 ชั้น ดังต่อไปนี้ ชั้นริเริ่มพัฒนา ชั้นวางแผนพัฒนา ชั้นดำเนินการพัฒนา ชั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และชั้นประเมินผลการพัฒนา

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเพื่อนำมาวิเคราะห์แนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาเครื่องมือที่มีผู้วิจัยในลักษณะใกล้เคียงกันแล้วนำมาพัฒนาให้สอดคล้องกับเรื่องที่ทำการศึกษาโดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้น คือ 1. ตั้งแต่ขั้นริเริ่มพัฒนา 2. ขั้นวางแผนพัฒนา 3. ขั้นดำเนินการพัฒนา 4. ขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และ 5. ขั้นประเมินผลการพัฒนา

3. ศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการสร้างแบบสอบถามและศึกษาแบบสอบถามที่นักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิสร้างไว้แล้วนำข้อมูลที่ได้มาศึกษามาประมวล และพิจารณากำหนดโครงสร้างเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ แล้วเขียนแบบสอบถามฉบับหนึ่งนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำชี้แนะ ตรวจสอบและแก้ไขให้เหมาะสม นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษา (Wording)

4. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน

5. หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Pearson's Product Moment Correlation) ระหว่างคะแนนแต่ละข้อและรวมคะแนนในแต่ละด้าน (Item Total Correlation) แล้วพิจารณา

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ปีที่ 3 เล่มที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2557)

เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญของสถิติระดับ .05 (ค่า r ตั้งแต่ 0.23 ขึ้นไป)

6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient-Alpha) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

7. นำแบบสอบถามดังกล่าวเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง เมื่อได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพแล้ว นำไปพิมพ์เป็นฉบับจริงแล้วใช้เก็บข้อมูลต่อไป

8. ตรวจสอบแบบสอบถามและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามและชี้แจงแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 53.42 มีอายุระหว่าง 31-59 ปี ร้อยละ 76.84 มีระดับการศึกษา ต่ำกว่าอนุปริญญา, ปวส. ร้อยละ 90.53 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 58.95 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 50.79

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์ 3 วัย สานใยรักแห่งครอบครัว ตำบลชะอำ อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.96) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชั้นริเริ่มพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 3.15) รองลงมา คือ ขั้นตอนการพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 2.93) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 2.89) โดยสามารถสรุปผลในแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ขั้นริเริ่มพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.15) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีการเข้าร่วมในการประชุมค้นหาปัญหาเพื่อการพัฒนาของศูนย์ 3 วัย สานใยรักแห่งครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.31) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาของศูนย์ 3 วัย เพื่อนำไปกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อการพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 3.29) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการคัดค้านข้อมูล การเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อการพัฒนาของศูนย์ 3 วัย (ค่าเฉลี่ย 2.84)

2.2 ขั้นวางแผนพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.89) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนาของศูนย์ 3 วัย (ค่าเฉลี่ย 3.05) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนในการแก้ไขปัญหาเพื่อการพัฒนาของศูนย์ 3 วัย ที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 2.98) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการประชุม/ประชาคมเพื่อค้นหาปัญหา/วางแผนการแก้ไขปัญหาเพื่อการพัฒนาของศูนย์ 3 วัย (ค่าเฉลี่ย 2.68)

2.3 ขั้นดำเนินการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.93) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการในการดำเนินงานแผนการแก้ไขปัญหาเพื่อการพัฒนาของศูนย์ 3 วัย (ค่าเฉลี่ย 3.08) รองลงมา คือ ท่านได้มีส่วนร่วมในการประสานงานกับผู้นำชุมชน ประชาชนหรือองค์กรอื่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อการพัฒนาของศูนย์ 3 วัย (ค่าเฉลี่ย 3.01) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านร่วมจัดกิจกรรม หรือเข้าร่วมกิจกรรมโครงการแก้ไขปัญหาเพื่อการพัฒนาของศูนย์ 3 วัย (ค่าเฉลี่ย 2.84)

2.4 ขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.89) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทุกข้อ

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ปีที่ 3 เล่มที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2557)

โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้รับประโยชน์โดยตรงจากการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของศูนย์ 3 วัย เช่น ได้รับเงินตอบแทน หรือค่าเบี้ยเลี้ยง หรือตำแหน่ง หรือบทบาท/หน้าที่ในสังคม หรือได้รับการยอมรับจากสังคม หรือการได้รับความเคารพนับถือจากประชาชนทั่วไปในสังคมมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.00) รองลงมา คือ ท่านมีความพึงพอใจในบริหารของศูนย์ 3 วัย มากน้อยเพียงใด (ค่าเฉลี่ย 2.91) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ ท่านมีความภูมิใจต่อผลของการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของศูนย์ 3 วัย (ค่าเฉลี่ย 2.75)

2.5 ชั้นประเมินผลการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.90) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้แสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงแผนงาน/โครงการเพื่อการพัฒนาของศูนย์ 3 วัย (ค่าเฉลี่ย 3.06) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการนำข้อสรุปที่เป็นผลสำเร็จหรือปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงานไปปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงานครั้งต่อไป (ค่าเฉลี่ย 3.06) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้บอกกล่าว/ชี้แจงผลการดำเนินงานของศูนย์ 3 วัยต่อเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.67)

3. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์ 3 วัย สานสายใยรักแห่งครอบครัว ตำบลบะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ชั้นริเริ่มพัฒนา 2) ชั้นดำเนินการพัฒนา 3) ชั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และ 4) ชั้นประเมินผลการพัฒนา โดยเพศชายมีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าเพศหญิงทุกด้าน

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาภาพรวมและรายด้าน ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาภาพรวมและรายด้าน ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์ 3 วิทยาลัยสายใยรักแห่งครอบครัว ตำบลบะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร ที่ควรนำมาหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาศูนย์ 3 วิทยาลัยสายใยรักแห่งครอบครัว ตำบลบะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร มีจำนวน 4 ด้าน คือ 1) ชั้่นวางแผนพัฒนา 2) ชั้่นดำเนินการพัฒนา 3) ชั้่นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และ 4) ชั้่นประเมินผลการพัฒนา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ศูนย์ 3 วิทยาลัยสายใยรักแห่งครอบครัว ตำบลบะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชั้่นริเริ่มพัฒนา รองลงมาคือ ชั้่นดำเนินการพัฒนา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชั้่นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสถียร ธนยศเมธี (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา กรณีศึกษา: เทศบาลตำบลศรีธาตุ อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลศรีธาตุ อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ปีที่ 3 เล่มที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2557)

มากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุไรรัตน์ อินทร์โต (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนในตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์ 3 วิทยาลัยสายใยรักแห่งครอบครัว ตำบลบะหว้า อำเภอบางบาลจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุไรรัตน์ อินทร์โต (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนในตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ได้แก่ เพศ อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของแผนชุมชน และความคาดหวังต่อผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมจัดทำแผนชุมชน มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัย ญัฐรุจา ตันนารัตน์ (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษาเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และประชาชนที่มีคุณลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลโพธิ์ชัยแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งข้อสนเทศที่ได้ในการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลโพธิ์ชัยและเทศบาลตำบลอื่นๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ และเพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลตำบลให้สมบูรณ์ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen และ Uphoff (สุเมธ ทรายแก้ว, 2536: 20-21 อ้างถึงใน ภูสิทธิ์ ชันติกุล, 2553: 17) ได้เสนอว่ามีบุคคล 4 ฝ่ายที่มีความสำคัญในการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน ประกอบด้วย ประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่รัฐและบุคคลภายนอกสำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ยังมีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) อายุและเพศ 2) สถานภาพทางครอบครัว 3) ระดับการศึกษา 4) สถานภาพทางสังคม 5) อาชีพ 6) รายได้และทรัพย์สิน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ศูนย์ 3 วัย สานใยรักแห่งครอบครัวควรจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของศูนย์ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมถึงประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานของศูนย์

1.2 การประเมินผลความสำเร็จของศูนย์ 3 วัย สานใยรักแห่งครอบครัว ควรจัดทำเป็นระยะๆ เพื่อให้มีการติดตามความก้าวหน้าตามเป้าหมายของแผนที่กำหนดไว้ โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการประเมินด้วย

1.3 ผู้บริหารศูนย์ 3 วัย สานใยรักแห่งครอบครัวควรมีการตรวจสอบหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณตามแผนให้เป็นอย่างสมดุล มีการกระจายตัวของงบประมาณลงไปในพื้นที่ต่างๆ อย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึงทุกหมู่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาในลักษณะนี้เป็นการเฉพาะในระดับหมู่บ้าน เพื่อให้สามารถรับทราบสภาพปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ชัดเจนขึ้น รวมถึงเพื่อดูว่าระดับปัญหาการมีส่วนร่วมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่

2.2 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาของศูนย์ 3 วัย สานใยรักแห่งครอบครัว เพิ่มเติมเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาของศูนย์ 3 วัย สานใยรักแห่งครอบครัว เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการให้บริการต่อไป

2.4 ควรทำการศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้เป็นประจำทุกปี เพื่อรับทราบปัญหาและให้มีความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ 3 วัย สานใยรักแห่งครอบครัว

บรรณานุกรม

ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2548. การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS.

พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิ อินเทอร์เน็ต.

บัวทอง หาญสุโพธิ์. 2550. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประภารัตน์ ช่างเรือน. 2552. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม กรณีศึกษาชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอมะจันท์ จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีที่ 3 เล่มที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2557)

วารุ เฟ่งส่วสดี. 2553. สติติประยุกต์สำหรับการท่วิจัยทวงสังค ม ศาสตร .

กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.